

Els 'rookies' musicals de l'escena catalana

Blai Marsé cita i entrevista vuit artistes emergents que han despuntat aquest any

Juan Miguel Morales

Ningú no sabrà què hauria passat amb les nostres vides si una pandèmia mundial no ens hagués esclatat als nassos a principi de l'any passat. Ha estat una sacsejada que també ha afectat violentament el món de la música, però no ha pogut acabar amb la creativitat i l'enginy. Aquesta és la història de vuit artistes catalans que recordaran el confinament com un parèntesi per agafar embranzida i acabar saltant del trampolí. A diferència de la majoria de la humanitat, aquest any ha estat el millor de les seves vides. Agredolç, sí, però els ha projectat a l'èxit només amb el primer disc. Tenen la possessió del futur de la música actual, i juguen amb el factor temps i la pista a favor. Són els 'rookies' musicals del 'putu any' 2020.

ARIOX

Des de l'habitació d'una petita casa amb vistes al Montseny va néixer un dels projectes més prometedors de l'escena catalana. I sembla que cal agrair-ho al confinament: "Sense el meu escriptori les 24 hores del dia no hauria començat a fer música, així que guardaré un bon record d'aquest any". Sense saber-ho, Ariadna Casas, de només 20 anys, s'estava convertint en una capdavantera del 'bedroom pop' català o, dit d'una altra manera, del 'pop de butxaca', microgènere que ja va ser explorat amb profunditat a l'Enderrock del mes de juny. L'univers particular d'**Ariox** s'ha forjat entre les quatre parets de la seva habitació, i com a molt lluny ens porten al menjador o a la cuina. El seu segon EP, *Ens hem deixat els fogons encesos i s'ha cremat la cuina* (Luup Records, 2021), és com un manual de convivència, ple de nostàlgia i somnis d'allò que mai va ser ni tampoc serà. **Ariox** canta al tema "Fotre el camp" que 'a vegades

molts dels somnis no acaben sent reals', però sembla que el de convertir-se en cantant ja és més que una aspiració, i prepara el primer llarga durada de cara a l'hivern: "Hauré pogut gaudir de la producció d'octubre a desembre, quan ja tinguem el fred integrat, amb una visió de tristor. Vull aprofundir en aquesta línia trista i íntima del projecte". Mentre esperem que arribi, ja sabem que la seva tristesa ens donarà alegries.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=xzh8I18IL34>

GUINEU

El seu *one-hit-wonder* "Putu any" no només s'ha convertit en un himne pandèmic que quedarà per a la posteritat, sinó que se n'han arribat a fer samarretes i bosses. "No estava previst que agradés tant a la gent, jo simplement vivia una situació angoixant i em vaig desfogar per aquí. La bona acollida que va tenir em va alleugerir el confinament, però el patiment no va marxar. Tinc un record molt bipolar i agredolç d'aquests mesos." Sota l'àlies de **Guineu**, un mamífer tímid i solitari, hi ha la terrassenca Aida Giménez, a qui aquell "Putu any" -per sort- li comença a quedar cada cop més lluny per la recent publicació del seu àlbum de debut, *Forats negres* (Gora! Records, 2021), una col·lecció de vuit cançons de pop amb guitarres amb retrovisor a la dècada dels noranta. **Guineu** és un projecte sense res a amagar, ni pel que fa a les influències ni a les lletres. Pop ràpid? *Riot grrrl* melòdic? Indie-pop cristal·lí? Ella prefereix parlar de 'cuquitrash', però reconeix que no pretén inventar res de nou: "**Weezer** ja feia el mateix, no estic innovant en res, però tampoc estic anant contra corrent. Em sento identificada amb altres bandes de la resta de l'Estat espanyol com **Yawners**, **Cariño** o **Lisasinson**, però crec que en català no hi ha gaire grups del meu estil". Aida G. té fam d'escenaris i de rodar sense parar, amb el 4 de juny del 2022 marcat amb retolador fluorescent i subratllador al calendari: **Guineu** al Primavera Sound. A banda d'aquest objectiu aconseguit, ja té preparada més d'una sorpresa per a la temporada vinent.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=iYfWkKIFFFw>

LAS KARAMBA

¿Yo que habito Barcelona debo confesar: los segundos son minutos, no te esperan. La gente vive estresada, le cuesta hasta saludar. Mejor yo me voy al campo, ese es mi lugar. Amb aquesta declaració d'intencions es presenten **Las Karamba** a "Sabana", una de les cançons del seu debut, *Camino así* (Guspira Records, 2021). "Vivim molt accelerats, en un constant estira-i-arronsa, no tenim temps de pensar, no gaudim de l'aire, ni de la companyia, ni del cafè... no tenim mai temps per a res", es lamenta la cantant del grup, la veneçolana Ahyvin Bruno, que comparteix projecte amb la seva germana Ahylin, Rita Baulida, Liviet Ojeda, Anggie Obin i Natasha Arizu. Aquesta ciutat impacient i accelerada que denuncien és la mateixa capital oberta i cosmopolita que les ha vistes néixer com a banda, posant en valor un sextet que beu d'una fórmula amb elements reconeixibles dels països d'origen de les seves integrants: Cuba, l'Argentina, el Panamà i, és clar, Veneçuela. I no penseu que **Las Karamba** són un bolet sorgit a Barcelona. Per ubicar-les, les germanes Bruno eren la peça que va connectar les germanes **Judit** i **Meritxell Neddermann** -la segona exmembre del grup, per cert- amb **La Sra. Tomasa** o amb l'estrella argentina establerta a Barcelona **Nathy Peluso**. Es pot parlar de nova escena, doncs? "L'escena hi és. S'està construint una xarxa de músics afamats de sentiment i veritat després de la dura aturada per la pandèmia. A la música llatina encara li queda un llarg camí per ser reconeguda però cada cop és més necessària per l'alegria que comporta". **Las Karamba** ja pensen en un segon disc, però continuen llançades escampant el seu debut al màxim nombre d'escenaris, fent camí i sense posar-se fronteres.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=237I8ax9Dcg>

QUERALT LAHOZ

"Ser artista és aprendre a comunicar-te d'una manera profundíssima amb la teva veritat i fer que aquesta veritat sigui el que surt a fora. No buscar mai la drecera, no mentir". La cantant de Santa Coloma de Gramenet no només se sent reflectida amb aquesta frase de la *cantaora* **Mayte Martín**, sinó que l'ha convertida en sàmler per a l'arrencada del debut discogràfic, *Pureza* (Costa

Futuro / Say It Loud, 2021), després de l'èxit EP 1917 (Say It Loud, 2019). **Martín** comparteix protagonisme amb **Mercedes Sosa** i **Lola Flores** en aquesta declaració d'intencions. I és que la personalitat artística de **Queralta Lahoz** està impregnada per aquestes tres donasses: "M'agraden les dones que molesten, no les que acontenten", afirmació que també li serveix per parlar de la seva àvia, la seva mare i les seves tietes, d'origen andalús i humil, gràcies a les quals ha descobert la seva pròpia 'puresa'. **Lahoz** té excedent de *duende*, de *flow*, de *feeling* i de discurs, amb la millor resposta per fer callar la gent que la situaria al mateix sac que **Rosalía**, **Nathy Peluso** o **María José Llergo**: "Totes les dones actuals compartim coses, i les que ens hem criat entre els noranta i els 2000 tenim molts referents en comú, però jo vinc d'un altre lloc, vinc d'una lluita molt *tocha* i *heavy*, potser per això he tardat més temps". Memoritzeu el seu nom i cognom, perquè ella els porta tatuats a la sang.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=MOIEISZAx7w>

b1n0

El duet barceloní Emili Bosch i Malcus Codolà forma un tàndem de música electrònica que s'ha donat a conèixer a un públic més ampli gràcies a col·laboracions amb **Núria Graham**, **Joan Pons (El Petit de Cal Eril)**, **Ferran Palau** o **Meritxell Neddermann**. Després d'un àlbum de títol homònim, *b1n0* (Foehn Records, 2019), i diversos senzills, han aconseguit una fita a l'abast d'una minoria: tenir una veu pròpia sense cantar. Dit d'una altra manera, **b1n0** són com una bona massa de pizza: els ingredients poden marcar la diferència, però la base ja la tenim i, per tant, l'èxit està assegurat. La metàfora gastronòmica no és en va, ells mateixos en fan servir una altra per referir-se a les seves rutines: "Ja fa anys que ens tanquem a l'estudi buscant el nostre propi so. A més, hem aconseguit crear un mètode de treball que ens funciona a tots dos. Sempre expliquem en broma que fem el mateix plat però amb diferents ingredients". Definir **b1n0** només com un grup de productors de música electrònica seria quedar-se curt, perquè són músics amb totes les lletres de la paraula, i també compositors. Tot i que tenen una metodologia concreta, els rols canvien en funció de cada artista convidat: "Hi ha hagut temes en què ja teníem la lletra i la melodia i només ens calia una veu que hi encaixés. I d'altres estaven sense lletra i buscàvem que fos tot samplejat. Ens hem anat adaptant mútuament amb cada col·laborador, intentant que sortissin de la seva zona de confort". La pandèmia els va impedir debutar al Sónar, però a canvi els ha servit "per reformular aspectes personals i posar el projecte al centre de l'equació". Ara tot passa per acabar els concerts previstos fins a la tardor i publicar un nou disc complet a l'octubre. Per tant, ara comença l'aventura, i ens adverteixen que "tenen moltes ganes de donar la volta al projecte amb nous elements".

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=Z27FUaldBAg>

IKRAM BOULOUM

La vida de la cantant, productora, fotògrafa, DJ i activista cultural de Torelló **Ikram Bouloum** ha fet un gir de 180 graus els últims mesos. D'una banda, la cooperativa L'Afluent, de la qual forma part, ha estat seleccionada per programar el festival BAM els propers quatre anys. I, d'altra banda, el seu debut artístic, *Ha-bb5* (So Urgent, 2021), ha vist la llum. I és una meravella. Per tant, se li ha girat molta feina: "Amb la pandèmia he pogut aprofundir en els temes, m'ha ajudat a polir al màxim les capes del disc per acostar-me a la intimitat. Per tant, crec que ha estat positiva". A **Bouloum** -pronunciat com 'volum' en català- li va canviar la vida fa deu anys, quan va deixar la Plana per anar a Barcelona a estudiar Humanitats i va quedar fascinada per la cultura de club i la "capacitat política i d'abstracció de la música de ball". La seva família, d'origen marroquí, no ho entenia: "Em trobava en la tessitura complexa de ser una dona i d'origen marroquí que treballava en un club. A casa no ho entenien, i se'm va despertar la inquietud de projectar la meua veu, començar a cantar i anar més enllà dels plats". Una veu pròpia per parlar del xoc cultural i el procés migratori dels seus pares, que ha plasmat fent una mescla de tres llengües: "Vaig veure que si volia explicar coses íntimes havia d'expressar-me en amazic, l'anglès li dona un missatge global, i jo penso i somio en català. Hi ha moltes similituds polítiques entre amazics i catalans, són dos pobles que lluiten per l'autodeterminació però als berbers els ha sortit pitjor la jugada". **Ikram Bouloum** sap més bé que ningú que cada decisió artística que prengui és també política. Tal

com cantaven **Beastie Boys** -i ara més que mai- cal lluitar també pel teu dret a la festa.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=dQH6uQGh7es>

TARTA RELENA

És complicat recordar que **Tarta Relena** són Helena Ros i Marta Torrella i no Helena Torrella i Marta Ros. Si les confoneu no patiu, no és massa greu. La simbiosi que es desprèn de la seva aliança artística és fora de l'habitual: no se sap mai on acaba una veu i on comença l'altra, però al final es complementen i es multipliquen fins a l'infinit, travessant fins i tot la línia de l'espai-temps. **Tarta Relena** ha aconseguit ser *mainstream* fent una música que no ha estat ni serà tendència. Fins ara les havíem descobertes en directe acompanyant **Maria Arnal i Marcel Bagés, Nico Roig o Za!**, però els ha arribat el moment en què han començat a ser selectives per poder centrar-se en el seu propi projecte, que després d'un parell d'EPs i un luxós recopilatori està a punt de fer realitat el primer llarga durada, *Fiat lux* (Indian Runners, 2021), que sortirà aquest setembre: "Seguim la línia que ja havíem anat estirant fins ara -cançons de sonoritats mediterrànies, en diverses llengües mediterrànies vives o mortes-, però a més hi ha composicions nostres i la producció musical té molt de protagonisme, brilla amb tota la seva esplendor". L'avançament del seu primer senzill, "Las Alamedas", a partir d'un poema de **Federico García Lorca**, i l'estrena del nou espectacle al festival Aphònica de Banyoles els va coincidir amb una sorpresa d'última hora, la visita del coronavirus, que les va deixar alguns dies fora de combat i amb la pèrdua del gust i l'olfacte. Per sort, no van perdre la veu i hi van poder reconduir un xou que reivindicuen com un projecte multidisciplinari que busca "un diàleg de llenguatges artístics". El diàleg és la paraula exacta, entre tradició i modernitat, entre classicisme i avantguarda o entre el paganisme i allò sagrat. **Tarta Relena** sempre al mig. Sort que existeixen, si no ens les hauríem d'haver inventat.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=AJLYgJ6Xlx4>

MARIA JAUME

Maria Jaume no es podia imaginar el 'bon berenar' que l'esperava després de sortir per la porta de la sala Luz de Gas de Barcelona, amb els 20 anys acabats de complir, el dia 20 de novembre del 2019. Contra tot pronòstic, havia guanyat el Sona9. I per una vegada a la història sembla que s'ha trencat aquella maledicció que augurava un futur millor als finalistes que als guanyadors (**Manel, Els Amics de les Arts, Joan Dausà o The Mamzelles**, formació on militava **Rigoberta Bandini**, ho corroboren). Poc després d'aquella victòria al concurs de valors emergents, la vida li ha fet un gir de 180 graus, que s'ha materialitzat en diversos canvis vitals: "Vaig deixar la carrera d'Antropologia per estudiar Música al Conservatori del Liceu, vaig canviar de pis i he conegut persones molt importants per mi". D'una banda, hi ha el productor **Pau Vallvé**, artífex del primer disc, *Fins a maig no revisc* (Bankrobber, 2020), i de l'altra, l'artista illenc **Lluís Cabot (Da Souza)**, productor de la cançó "Un bon berenar", que gairebé fa realitat el títol del debut. La reviscoda definitiva arribarà el maig del 2022: "Vull pensar que no serà cap premonició, perquè sempre que hi penso acabo tornant al principi i m'enduc una patxada". El retorn discogràfic de **Maria Jaume** coincidirà amb el d'**Antònia Font**, a qui va descobrir quan era una nena i amb qui comparteix un talent innat per fabricar una melodia pop perfecta. El segon àlbum la pot convertir -qui sap- en el millor que ha passat a l'escena balear des de l'esclat del grup de **Pau Debon, Joan Miquel Oliver** i companyia.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=jY5mpB-y0OM>